ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

PHẠM THANH BÌNH

NGHIÊN CỨU, ĐỀ XUẤT MỘT SỐ GIẢI PHÁP GÓP PHẦN CHO CÔNG TÁC PHÒNG CHÁY CHỮA CHÁY RỪNG TẠI HUYỆN BẢO YÊN, TỈNH LÀO CAI

LUẬN VĂN THẠC SĨ LÂM NGHIỆP

THÁI NGUYÊN, NĂM 2019

..

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

PHẠM THANH BÌNH

NGHIÊN CỨU, ĐỀ XUẤT MỘT SỐ GIẢI PHÁP GÓP PHẦN CHO CÔNG TÁC PHÒNG CHÁY CHỮA CHÁY RỪNG TẠI HUYỆN BẢO YÊN, TỈNH LÀO CAI

Chuyên ngành: Lâm học

Mã số: 8 62 02 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ LÂM NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: 1. GS.TS. Đặng Kim Vui

2. TS. Đặng Kim Tuyến

THÁI NGUYÊN, NĂM 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan các số liệu nghiên cứu này đều được tiến hành tại xã Yên Sơn, xã Lương Sơn và xã Tân Dương của huyện Bảo Yên, tỉnh Lào Cai, kết quả trong luận văn là trung thực và được thực hiện bởi chính tác giả cùng nhóm nghiên cứu của Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên.

Tác giả

Phạm Thanh Bình

LỜI CẢM ƠN

Luận văn này được hoàn thành theo chương trình đào tạo Cao học Lâm nghiệp khoá 25, giai đoạn 2017 - 2019 của Trường Đại học Nông Lâm - Đại học Thái Nguyên.

Để hoàn thành luận văn, tác giả đã nhận được sự quan tâm giúp đỡ và tạo mọi điều kiện thuận lợi của tập thể thầy cô giáo Khoa Lâm Nghiệp, Phòng Đào tạo bộ phận Quản lý Sau Đại học và lãnh đạo trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên. Đối với địa phương, tác giả đã nhận được sự quan tâm giúp đỡ của bà con các dân tộc tại các xã Yên Sơn, xã Lương Sơn và xã Tân Dương của huyện Bảo Yên, tỉnh Lào Cai nơi mà tác giả đã đến thu thập số liệu đề tài. Nhân dịp này, tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn đối với sự giúp đỡ quý báu đó.

Kết quả của luận văn này không thể tách rời sự chỉ dẫn của thầy, cô giáo hướng dẫn khoa học là thầy GS.TS.Đặng Kim Vui và cô TS.Đặng Kim Tuyến, người đã nhiệt tình chỉ bảo hướng dẫn để tôi hoàn thành luận văn này. Nhân dịp này, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến thầy, cô hướng dẫn.

Xin được cảm ơn sự khuyến khích, giúp đỡ của gia đình cùng bạn bè và đồng nghiệp xa gần, đó là nguồn khích lệ và cổ vũ to lớn đối với tác giả trong quá trình thực hiện và hoàn thành công trình này.

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2019

Tác giả

Phạm Thanh Bình

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN i
LỜI CẢM ƠN ii
MỤC LỤC iii
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT vi
DANH MỤC CÁC BẢNG vii
DANH MỤC CÁC HÌNH viii
MỞ ĐẦU 1
1. Đặt vấn đề 1
2. Mục tiêu nghiên cứu 2
3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài 3
3.1. Ý nghĩa khoa học: 3
3.2. Ý nghĩa thực tiễn của đề tài 3
CHƯƠNG I. TỔNG QUAN TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU 4
1.1. Tổng quan tài liệu 4
1.1.1. Cơ sở khoa học vấn đề nghiên cứu 4
1.1.2. Những nghiên cứu về cháy rừng trên thế giới 5
1.1.3. Những nghiên cứu về cháy rừng ở Việt Nam 9
1.2. Tổng quan khu vực nghiên cứu 12
1.2.1. Điều kiện tự nhiên của khu vực nghiên cứu 12
1.2.2. Điều kiện dân sinh - kinh tế 14
1.2.3. Nhận xét chung 16
CHƯƠNG II. ĐỊA ĐIỂM, PHẠM VI, ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG 17
VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU 17
2.1. Địa điểm và thời gian nghiên cứu 17
2.2. Phạm vi nghiên cứu 17
2.3. Đối tượng nghiên cứu 17

2.4. Nội dung nghiên cứu 17
2.5. Phương pháp nghiên cứu 19
2.5.1. Quan điểm nghiên cứu và cách tiếp cận của đề tài: 19
2.5.2. Phương pháp nghiên cứu cụ thể 20
CHƯƠNG III. KẾT QUẢ VÀ PHÂN TÍCH KẾT QUẢ 27
3.1. Đánh giá đặc điểm điều kiện tự nhiên, kinh tế, xã hội ảnh hưởng tới công tác PCCCR tại huyện Bảo Yên, tỉnh Lào Cai 27
3.1.1. Đặc điểm về điều kiện tự nhiên ảnh hưởng tới công tác PCCCR 27
3.1.2. Điều kiện kinh tế xã hội 28
3.2. Hiện trạng tài nguyên rừng và tình hình cháy rừng tại khu vực nghiên cứu giai đoạn 2014 - 2018. 29
3.2.1. Hiện trạng tài nguyên rừng tại xã Yên Sơn, Lương Sơn và T ân Dương 29
3.2.2. Tình hình cháy rừng tại khu vực nghiên cứu giai đoạn 2014 – 2018 ... 30
3.2.3. Đánh giá hiệu quả công tác phòng chống cháy rừng tại khu vực nghiên cứu (2014 – 2018) 32
3.2.4. Sự tham gia của người dân trong công tác phòng chống cháy rừng..... 39
3.2.5. Các biện pháp PCCCR tại địa phương..... 41
3.3. Xác định phân vùng trọng điểm cháy rừng..... 43
3.3.1. Xác định mùa cháy rừng tại khu vực nghiên cứu 43
3.3.2. Ảnh hưởng của thảm thực vật tới cháy rừng 46
3.3.3. Xác định khối lượng của vật liệu cháy, ẩm độ của vật liệu cháy. 50
3.3.4. Phân vùng trọng điểm dễ cháy rừng khu vực nghiên cứu 54
3.3.5. Tình hình kinh tế xã hội ảnh hưởng đến cháy rừng 57
3.4. Thuận lợi, khó khăn và đề xuất một số giải pháp góp phần cho công tác phòng cháy chữa cháy rừng tại địa bàn nghiên cứu..... 58
3.4.1. Thuận lợi 58
3.4.2. Khó khăn 58

3.4.3. Các giải pháp PCCCR 59
3.4.4. Biện pháp phòng cháy chữa cháy rừng 62
KẾT LUẬN, TỒN TẠI, KIẾN NGHỊ 64
1. Kết luận 64
2. Tồn tại 66
3. Kiến nghị 66
TÀI LIỆU THAM KHẢO 68

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

PCCCR	: Phòng cháy chữa cháy rừng
BNN&PTNT	: Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn
VLC	: Vật liệu cháy
UBND	: Ủy ban nhân dân
HKL	: Hạt kiểm lâm
OTC	: Ô tiêu chuẩn
QLBV	: Quản lý bảo vệ
BV&PTR	: Bảo vệ và phát triển rừng
CHQS	: Chỉ huy quân sự
NLKH	: Nông lâm kết hợp

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1: Hệ số K theo lượng mưa ngày 6
Bảng 1.2: Phân cấp mức độ nguy hiểm của cháy rừng theo chỉ tiêu P..... 7
Bảng 3.1: Hiện trạng tài nguyên rừng xã Yên Sơn, Lương Sơn, Tân Dương huyện Bảo Yên, tỉnh Lào Cai 30
Bảng 3.2: Tình hình cháy rừng tại khu vực nghiên cứu giai đoạn 2014-2018 ... 31
Bảng 3.3: Sự phối hợp giữa các cơ quan trong công tác PCCCR 34
Bảng 3.4: Một số văn bản luật và dưới luật liên quan đến PCCCR 37
Bảng 3.5: Kết quả điều tra phỏng vấn tại khu vực nghiên cứu..... 39
Bảng 3.6: Kết quả thực hiện công tác tuyên truyền PCCCR tại khu vực nghiên cứu năm 2019 41
Bảng 3.7: Nhiệt độ và lượng mưa trung bình 5 năm của xã Yên Sơn 44
Bảng 3.8: Nhiệt độ và lượng mưa trung bình 5 năm của xã Lương Sơn..... 45
Bảng 3.9: Nhiệt độ và lượng mưa trung bình 5 năm của xã Tân Dương..... 45
Bảng 3.10: Điều tra tầng cây cao 47
Bảng 3.11: Kết quả điều tra cây bụi thảm tươi ở khu vực nghiên cứu 48
Bảng 3.12: Kết quả điều tra cây tái sinh 49
Bảng 3.13: Khối lượng VLC ở các loại rừng tại khu vực nghiên cứu..... 51
Bảng 3.14: Độ ẩm vật liệu cháy..... 52
Bảng 3.15: Đặc điểm rụng lá của các loài cây trong tổ thành 53
Bảng 3.16: Vùng trọng điểm dễ cháy tại xã Yên Sơn..... 54
Bảng 3.17: Vùng trọng điểm dễ cháy tại xã Lương Sơn..... 55
Bảng 3.18: Vùng trọng điểm dễ cháy tại xã Tân Dương.... 56

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1: Tam giác lửa..... 4
Hình 2.1: Phương hướng giải quyết vấn đề của đề tài.....20
Hình 3.1: Hình ảnh lực lượng tham gia chữa cháy rừng 36
Hình 3.2: Sơ đồ chỉ đạo phối hợp giữa các lực lượng hỗ trợ chủ rừng chữa cháy rừng 36
Hình 3.3: Sự tham gia của người dân trong PCCCR tại khu vực nghiên cứu 40
Hình 3.4. Người dân tham gia diễn tập phòng cháy chữa cháy rừng 41
Hình 3.5 : Nhiệt độ và lượng mưa trung bình 5 năm của xã Yên Sơn 44
Hình 3.6: Nhiệt độ và lượng mưa trung bình 5 năm của xã Lương Sơn 45
Hình 3.7: Nhiệt độ và lượng mưa trung bình 5 năm của xã Lương Sơn 46
Hình 3.8: Thu thập mẫu vật liệu cháy..... 50